

прослуховування діалогів, потім читання книг, а після - перегляд англомовних фільмів. Кожен етап опрацьовується ретельно і вимагає великої кількості часу, виходячи з цього, він не підійде для швидкого вивчення англійської.

Метод Розетти Стоун. Одна з сучасних методик, яка заснована на роботі з комп'ютером. Спеціально розроблена програма, яка поступово занурює в іноземне мовне середовище, подібно до того, як діти занурюються у світ дорослих. Етапи розроблені з поступовим ускладненням завдань "від простого до складного", що дає можливість ретельно запам'ятати і вивчити великий обсяг інформації.

Варто зробити висновок, що кожна методика має свої плюси і мінуси, що значно відображається на наступних знаннях. Іноді краще використовувати декілька методик для кращого ефекту.

Семак Л. А.

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

СИНОНІМІЯ І ПОЛІСЕМІЯ: АНАЛІЗ СИСТЕМНИХ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ

Синоніміка як універсальний мовний феномен відкриває перед дослідниками широкі можливості для різноаспектних досліджень. У процесі становлення системно-структурного підходу до лексики проблема синоніміки набула особливої гостроти, оскільки словозближення разом із словопротиставленням були виділені як системотвірний чинник. Низки близькозначних слів стали ідеальним об'єктом, що вможливили випробування системного підходу до вивчення лексичних угруповань. Із синонімікою перетинаються різні проблеми системного вивчення лексики, як-от праці Ю. Д. Апресяна, В. В. Левицького, Л. А. Лисиченко, В. М. Русанівського, О. О. Тараненка, В. Д. Черняк, А. В. Шумейкіної та ін.

Синоніміка розкриває специфіку структурної і системної організації лексики. Наразі синонімами називають «слова, семантично зближені між собою, зіставлені за тими чи тими ознаками у лексичній парадигмі, взаємозамінні, що характеризуються семантичною стійкістю, відносною незалежністю від контексту, нормативністю, достатньою частотністю обопільного вживання» [2, с. 78]. Лексичні синоніми, як і лексичні антоніми, тісно пов'язані з полісемією. Оскільки слово може мати кілька значень, то теоретично кожне зі значень слів може мати власний синонім, але не до кожного зі значень такого слова можна дібрати близьку за семантикою лексичну одиницю. Так, «Лінгвістичний енциклопедичний словник» (1990) за ред. В. М. Ярцевої фіксує розуміння синонімів як «слів однієї і тієї самої частини мови, які мають повний або частковий збіг значень. У якості одиниці значеннєвого зіставлення лексичних синонімів фігурує елементарне значення слова, його лексико-семантичний варіант. Тому багатозначне слово може належати до декількох синонімічних парадигм» [1, с. 447].

Розвиток синонімічних відношень у багатозначного слова виникає не в усіх значеннях. Це зумовлено тим, що полісемічні слова зазвичай можна зарахувати до різних синонімічних рядів. Проаналізуємо семантичні взаємозв'язки слів на прикладі лексеми *близький*. Слово *близький* в основному значенні «який є або відбувається на невеликій відстані; недалекий; протилежне *далекий*» має синонім *ближній* (*ближня країна*), *недалекий* (*недалека прогулянка*), *недальній* (*недальня дорога*). Ці слова можуть вживатися і в значенні «який незабаром настане, наблизиться, здійсниться» (про час, події), зберігаючи при цьому синонімічні відношення. Проте у значенні «зв'язаний почуттям симпатії, дружби, спільністю ідей, інтересів (про стосунки між людьми)» слово *близький* має синонім *тісний*, *дружній*, *інтимний*; а у тому самому значенні, але у функції означення до іменника *друг* синонімізується зі словами *кращий*, *нерозлучний*. Ще одне значення «який перебуває у прямих родинних стосунках з ким-небудь» зближує слова *близький*, *свій*, де *свій* означає «який перебуває у близьких стосунках чи пов'язаний місцем постійного

проживання, спільною працею, спільними переконаннями (*своя людина*)». До такого синонімічного ряду можна зарахувати і слово *домашній* «пов'язаний простими, не службовими відносинами». Слово *близький* можна вналежнити в синонімічний ряд із домінантою *схожий*, у якому зближення синонімів відбувається на основі їхнього спільного значення «який має спільні або подібні риси з ким-, чим-небудь, таку саму вдачу, як хтось, нагадує когось, щось»: *схожий – подібний, аналогічний, споріднений*. Тісний зв'язок синонімії з полісемією, вкотре засвідчує системний характер відношень між словами.

Отже, лексична синоніміка – це сукупність взаємозалежних лексем, що реалізують синонімічні відношення не лише постійно в мові (*гарний* (в основному значенні «приємний зовнішнім виглядом; який відзначається гармонією барв, ліній і т. ін.» [2, Т. 2, с. 34]), *вродливий, привабливий, миловидий*), а й ситуативно (*гарний, ефектний* (вигляд), *блискучий* (оцінка), *милозвучний* (спів), тобто в певному мовному акті, де мимоволі виникають, функціонують, розвивають синонімічні відношення, відбиваючи постаті мовців, які по-своєму сприймають і передають відомості про навколишню дійсність.

Література

1. Лингвистический энциклопедический словарь / [гл. ред. В. Н. Ярцева]. Москва : Советская энциклопедия, 1990. 685 с.
2. Семак Л. А. Семантико-стилістичний аспект контекстуальної синоніміки сучасної української жіночої прози. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 28. Т. 3. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/28_2020/part_3/28-3_2020.pdf#page=77. (дата звернення: 11.02.2021).
3. Словник української мови: в 11 томах / [за ред. І. К. Білодіда]. Київ : Наукова думка, 1970 – 1980. URL: <http://sum.in.ua>. (дата звернення: 11.02.2021).